

Yapı Elektronik Sistemleri Artık Sahipsiz Olmayacak..!

Ağırlığı, uygulamaları ve önemi giderek artan yapılardaki elektronik sistemler ne yazık ki çoğunlukla mühendisler tarafından gerçekleştirilmemektedir. Birçoğu projersiz ya da işlevi olmayan projelerle gerçekleştirilen yapı elektronik sistemleri, bazı yapılarda da yapı tamamlandıktan sonra sağlıklı bir biçimde, sonradan tesis edilmektedir. Ayrıca hastane, alışveriş merkezleri, endüstriyel yapılar, eğitim kurumları v.b. riskli yapılarda yapı elektronik sistemlerinin sahipsizliği yani "işletme sorumlusu mühendis" tanımlanmaması nedeniyle can ve mal kayıpları yaşanmaktadır. Bununla ilgili yaşanan birçok olaydan söz edebiliriz.

Tüm bu olumsuzlukları gidermek amacıyla EMO tarafından hazırlanan YAPI ELEKTRONİK SİSTEMLERİ VE TESİSATLARINA AİT MÜHENDİSLİK HİZMETLERİ YÖNETMELİĞİ kısaca tanımladığımız YEST Yönetmeliği, 01 Temmuz 2012 tarihli 28340 sayılı Resmi Gazetede yayınlanarak yürürlüğe girdi.

Elektronik Mühendisliği Meslek Ana Dalı Komisyonu (Elektronik MEDAK) kararları ve Bursa Şube Elektronik Mühendisliği Meslek Dalı komisyonunun (Bursa Elektronik MDK) 2009 yılından bu yana yaptığı yoğun çalışmalar sonucu YEST Yönetmeliğinin yayınlanması ile birlikte, yapı elektronik sistemleri artık sahipsiz olmayacak. Bu yönetmelik ile artık yapı elektronik sistemleri mühendislik disiplini ile tesis edilerek ve yine mühendislik disiplini ile bu tesislerin güvenliği, bütünlüğü ve devamlılığı sağlanacaktır. Yönetmeliğin özüne kısaca göz atarsak, yönetmeliğin amaç ve kapsamı içeren birinci maddesinde;

Bu Yönetmeliğin amacı:

"yapılarda ve yapı çevresinde tesis edilecek elektronik sistemlerin keşif, proje, uygulama, işletme, kontrol, yapı elektronik sistemler ve tesisatı işletme sorumluluğu ve bakımına ilişkin elektrik-elektronik mühendisliği hizmetlerinin tanımlanması ve bu hizmetleri yürütecek yetkili mühendislerin görev, yetki ve sorumlulukları ile bu hizmetlerin denetlenmesine ilişkin usul ve esasları düzenlemektir." ifadesi yer almaktadır.

Ayrıca yönetmelik ile yapı elektronik sistemleri 4 ana gruba ayrılarak ihtiyacın tam olarak karşılanması hedeflenmiştir. Yönetmeliğin üçüncü maddesi olan tanımlar kısaltmalar kısmında yer alan 4 ana grup;

- 1) Elektronik haberleşme sistemleri
- 2) Güvenlik elektroniği sistemleri
- 3) Yangın algılama ve uyarma elektronik sistemleri
- 4) Yapılarda konfora yönelik elektronik sistemler" şeklinde belirtilmiştir. Böylece yapı elektronik sistemlerinin tamamının bir bütün olarak değerlendirilmesi amaçlandığını söyleyebiliriz.

Yönetmeliğin bir diğer önemli maddesi de, Madde 4 İlkeler bölümüdür. Burada;

a) YEST projeleri yetkili mühendis tarafından yerinde uygulanır ve sorumluluğu üstlenilir. Uygulaması yapılan YEST son durum projesinin, kesin projeyi hazırlayan yetkili mühendis tarafından hazırlanması zorunludur.

b) Yüksek riskli yapılarda YEST işletme ve bakım sorumlusu olarak tam zamanlı yetkili mühendis çalıştırılması esastır.

c) Birinci ve ikinci derece risk sınıfına göre YEST işletme ve bakım sorumlusu yetkili mühendislerden serbest mühendislik hizmeti alınabilir.

ç) Oda Yönetim Kurulu, işletme ve bakım sorumluluğuna ilişkin sayı, kapasite, bölge ve benzeri konularda sınırlamayı belirler.

d) YEST için yapılarda risk grubuna göre "elektronik sistem ve tesisatı kontrol odası ya da elektronik kontrol panosu" oluşturulması esastır.

e) Yapı içi katlarda "YEST kat dağıtım panolarının" projelerde yer alması esastır.

f) Elektronik haberleşme sistemlerine ait kablo ve kanalların, elektrik enerjisi tesisatı kablo ve kanallarından bağımsız olarak projelendirilip tesis edilmesi esastır.

g) Yapı risk sınıfına göre YEST işletme ve bakım sorumlusunun bakım planı yapması ve bakım planının uygulanmasını sağlaması esastır. YEST işletme ve bakım sorumlusunun dolduracağı formlar bir yönerge ile tanımlanır.

ğ) Bu Yönetmelikte tanımlanan hizmetlerin yürütülmesinde Oda mevzuat ile belirlenen görev ve yetkilerini kullanarak bir yandan hizmetin yürütülmesindeki teknik gereklilikleri ve hizmet kalitesini sağlar, diğer yandan üyelerin haklarının korunmasında gerekli gördüğü girişim ve müdahalelerde bulunur.

h) Proje müellifi tarafından hazırlanan YEST projeleri Oda'nın mesleki denetimine sunulmak zorundadır." belirtilen ilkeler yapı elektronik sistem tesisinin işleyişini ana unsurları ile belirlemiştir.

Peki bundan sonra ne yapılmalı?

YEST yönetmeliğinin yayınlanması ile birlikte ilgili kurum ve kuruluşlar nezdinde etkin bir şekilde tanıtılıp uygulanması için gereken çaba EMO örgütülüğünce gösterilmelidir. Bu kapsamda öncelikli olarak mimari ruhsat projelerinde "yapı elektronik sistem ve tesisatı projesinin" yer alması için gereken girişimler yapılması planlanmalıdır. Elbette tüm bunların yanında yönetmeliğin tamamlayıcı unsuru olan, Yapı Elektronik Sistemleri Uygulama Usul ve Esasları Teknik Şartnamesi ile YEST İşletme Sorumluluğu Yönergesi ivedilikle yayınlanması gerekmektedir.

Mustafa DAYANIKLI
Bursa Elektronik MDK Bşk. Yrd.